Education Strategies in Medical
2016;9(3):206-213
www.edcbmj.ir
Original Article
Farname Inc.

The effect of use social networks on the girls students academic achievement

Cobra Emami Rizi

Department of education,Izeh Branch,Islamic Azad university,Izeh,Iran

Article Information

Article history:

Received: 2016/09/25
Accepted: 2016/12/25
Available online: 2016/12/06

EDCBMJ 2016; 9(3): 206-213

Corresponding author at:

Dr. Cobra Emami Rizi

Department of education,Izeh Branch,Islamic Azad university,Izeh,Iran

Tel:
06143624400

Email:
emami3053@gmail.com

Abstract

Background and Aims: Due to the increasing use of social networks among people, especially students, so research in this area is necessary. The aim of this study was to determine the effect of using social networks on the academic achievement of students of Islamic Azad University.

Methods: The research method is surveyed. The study population included all students of Islamic Azad University Izeh that were enrolled in the academic year 95-94 that about 100 people were randomly selected. To measure the academic achievement of students in the last semester students and to measure the use of social networks used questionnaire. The data obtained were analyzed through the software spss and using one-way ANOVA.

Results: There is a significant difference between the academic achievement of students that ordinary users of social networks (M= 15/15 and SD= 55.1) and to social networks mild addiction (mean 13/15 and SD 01/2) and have social networks severe addiction (M= 84/14 and SD=72/1) (005/0> p)

Conclusions: Spending too much time on social networks cause to fatiguing in class and Reducing the hour's study and resulted in the academic achievement of students.

KeyWords: Social Networks, virtual, Academic Achievement

Copyright © 2016 Education Strategies in Medical Sciences. All rights reserved.

How to cite this article:

Emamirizi C. The Effect of Use Social Networks on the Girls Students Academic Achievement. Educ Strategy Med Sci. 2016; 9 (3) :206-213

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-01]

مرداد – شهریور ۱۳۹۵
2016; 9(3) 206-213:
www.edcbmj.ir
مقاله پژوهشی

دوماهنامه علمی پژوهشی
راهبردهای آموزش در علوم پزشکی

Farname Inc.

تأثیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان

کبری امامی ریزی

گروه علوم تربیتی، واحد ایذه، دانشگاه آزاد اسلامی، خوزستان، ایران

اطلاعات مقاله

تاریخچه مقاله
دریافت:۱۳۹۵/۰۷/۰۴
پذیرش:۱۳۹۵/۱۰/۰۵
انتشار آنلاین:۱۶ /۱۳۹۵/۰۹

EDCBMJ 2016; 9(3): 206-213

نویسنده مسئول:
دکتر کبری امامی ریزه،
گروه علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد ایذه، خوزستان، ایران

تلفن:
۰۶۱۴۳۶۲۴۴۰۰

پست الکترونیک:
emami3053@gmail.com

چکیده

زمینه و اهداف: با توجه به گسترش روزافزون استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی در بین افراد جامعه بخصوص دانشجویان لذا نیاز به پژوهش در این زمینه از ضروریات می‌باشد. هدف این پژوهش مشخص کردن تأثیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی می‌باشد.

روش بررسی: روش تحقیق پیمایشی می‌باشد. جامعه موردپژوهش کلیه دانشجویان دختر دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایذه که در سال تحصیلی ۱۳۹۵-۱۳۹٤ مشغول به تحصیل بودند که ۱۰۰ نفر به‌صورت نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند. به‌منظور سنجش پیشرفت تحصیلی از معدل ترم گذشته دانشجویان و سنجش استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. داده‌های به‌دست‌آمده از طریق نرم‌افزار Spss و با استفاده از آنالیز واریانس یک‌طرفه تحلیل شد.

یافته‌ها: بین نمره پیشرفت تحصیلی دانشجویانی که کاربر عادی شبکه‌های اجتماعی (با میانگین ۱۵/۱۵ و انحراف استاندارد ۱/۵۵) و دارای اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی خفیف (با میانگین ۱۵/۱۳ و انحراف استاندارد ۲/۰۱) و دارای اعتیاد به شبکه‌های مجازی شدید (با میانگین ۱٤/۸٤ و انحراف استاندارد ۱/۷۲) تفاوت معنادار وجود دارد. ($p<۰/۰۰۵$).

نتیجه‌گیری: سپری کردن زمان بیش‌ازحد در شبکه‌های اجتماعی مجازی باعث کاهش ساعات مطالعه و خستگی دانشجویان در کلاس می‌شود بنابراین کاهش پیشرفت تحصیلی را در پی دارد.

کلمات کلیدی: شبکه‌های اجتماعی، مجازی، پیشرفت تحصیلی

کپی‌رایت ©: حق چاپ، نشر و استفاده علمی از این مقاله برای مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی محفوظ است.

مقدمه

گسترش فناوری‌های نوین در عرصه الکترونیک و رایانه در چند دهه گذشته، موجب پدیدار شدن انواع گوناگونی از برنامه‌های الکترونیکی و رایانه‌ای ازجمله اینترنت، تلفن همراه، ماهواره و بازی‌های رایانه‌ای در جهان شده است. گسترش اینترنت در سال‌های اخیر، گسترش برنامه‌های کاربردی مبتنی بر آن را نیز به همراه داشته است [۱]. این وسیله باعث سرعت و دقت در کارها و گسترش ارتباط شده است، به‌گونه‌ای کره زمین را به دهکده جهانی تبدیل کرده است[۲]. اینترنت یک جریان وسیع و در حال رشد است که در دسترس شبکه‌های ارتباطی کامپیوتری قرار دارد. کاربرد گسترده اینترنت در سطح جهان، ارتباطات از مجرای کامپیوتر را تا این حد آسان کرده که مزیت‌های همه فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات از گذشته در ویژگی‌های اینترنت خلاصه می‌شوند [۳]. شبکه‌های اجتماعی، یکی از مهم‌ترین و موفق‌ترین این برنامه‌های اینترنت می‌باشند. شبکه‌هایی ازجمله فیس بوک، توییتر، وات ساپ، وایبر، تلگرام و ... ازجمله شبکه‌های اجتماعی مجازی هستند که در مدت‌زمانی کوتاهی به‌سرعت رشد کرده‌اند و روزبه‌روز میان افراد محبوبیت بیش‌تری پیدا می‌کنند[۳].

شبکه‌های اجتماعی وب، نسل جدیدی از امکانات وب هستند که امروزه در کانون توجه کاربران اینترنت قرارگرفته‌اند.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-01]

این‌گونه سراچه‌ها بر مبنای تشکیل اجتماعات بر خط فعالیت می‌کنند و هر کدام دست‌هایی از کاربران اینترنت را که دارای علایق یا ویژگی‌های مشترک هستند، گرد هم می‌آورند. این گونه شبکه‌ها در واقع نوعی رسانه اجتماعی هستند که شیوه جدیدی از برقراری ارتباط و اشتراک اطلاعات را در اینترنت امکان پذیر کرده‌اند. صدها میلیون نفر از کاربران اینترنت عضو صدها شبکه اجتماعی مختلف هستند و بخشی از فعالیت بر خط روزانه‌شان در این سایت‌ها می‌گذرد [۲]. شبکه‌های اجتماعی از افراد و یا سازمان‌هایی ساخته می‌شوند که هر یک از آنها به عنوان یک فرد یا گروه در این شبکه حضور دارند و می‌توانند با تعداد دیگری از افراد و گروه‌ها ارتباط مستقیم یا غیر مستقیم داشته باشند. این شبکه‌ها به دلیل تکثر و تنوع محتوایی و قابلیت‌های متعدد نرم افزاری و اینترنتی مورد استفاده کاربران زیادی قرار گرفته‌اند. ضمن آن که شبکه‌های اجتماعی با ایجاد حس اعتماد، کانالی عاطفی- شناختی را ایجاد می‌نمایند که تأثیر بالایی بر روابط بین کاربران این شبکه‌ها و وب سایت‌هایی این چنینی دارند. شکل گیری اعتماد به دلیل فراگیر بودن دارای اهمیت زیادی است، چرا که بدین ترتیب موجبات گسترش گرایش به شبکه‌های اجتماعی در سطح وسیعی از افراد جامعه فراهم آورده و به صورت پی در پی توسعه‌ای روز افزون می‌یابند [۳].این شبکه‌ها نقش مهمی در شکل‌گیری و جهت‌دهی افکار عمومی در سطوح مختلف ملی، منطقه‌ای و جهانی بازی می‌کنند[۵]. در عرصه تعلیم و تربیت شبکه‌ای اجتماعی مجازی، حوزه تحقیقاتی برای اطلاعات جامع دانشجویان است که به‌سرعت در حال رشد می‌باشند[۳]. با پیدایش شبکه‌های اجتماعی، استفاده از این شبکه‌ها جز جدایی‌ناپذیری از زندگی بسیاری از دانشجویان شده است و بر روی کلیه جوانب زندگی دانشجویی، ازجمله میزان مطالعه، عملکرد تحصیلی و سایر مهارت‌های تحصیلی آن‌ها تأثیر مستقیم داشته است[۷]. بسیاری از پژوهش‌هایی که به بررسی انگیزه‌های افراد برای عضویت در شبکه‌های اجتماعی مجازی پرداخته‌اند، نشان می‌دهد که این شبکه‌ها همه نیازهای کاربران که قبلاً به‌طور پراکنده با پست الکترونیک، وب سراچه‌های خبری، وبلاگ‌ها، اتاق‌های گفتگو و غیره برآورده می‌شد را تأمین می‌کنند. افراد برای سرگرمی، نیازهای اطلاعاتی، معاشرتی، کنجکاوی، رهایی، تعامل اجتماعی و گذاران وقت در این فضا حضور می‌یابند[۸]. در واقع نیازهای بین فردی، تماس اجتماعی، هویت شخصی و نیازهای راهنمایی یا اطلاعاتی خود را مرتفع می‌کنند[۹] .ازآنجایی‌که پیشرفت تحصیلی دانش آموزان یکی از شاخص‌های مهم در ارزیابی آموزش‌وپرورش است و تمام کوشش‌های این نظام درواقع جامه عمل پوشاندن به این امر تلقی می‌شود. به‌عبارتی‌دیگر، جامعه به‌طور ویژه نظام آموزش‌وپرورش به رشد و تکامل موفقیت‌آمیز دانش‌آموز و جایگاه او در جامعه علاقه‌مند و نسبت به آن نگران است و انتظار دارد کودکان و دانش آموزان در جوانب گوناگون اعم از ابعاد شناختی، عاطفی و شخصیتی و کسب مهارت‌ها و توانایی‌ها آن‌چنان‌که باید پیشرفت و تعالی یابند. برای رسیدن به پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان لازم است به عوامل مؤثر در آن توجه خاصی داشته باشیم[۱۰]. محدود بودن میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی و استفاده از آن‌ها برای ارتباط با اساتید، خانواده و دوستان می‌تواند دانشجویان را در کسب عملکرد تحصیلی و دانشگاهی مثبت موجب شوند. گرچه عکس این قضیه نیز صادق است. بدین قرار که سپری کردن زمان بیش‌ازحد برای استفاده از شبکه‌های مجازی باعث تأثیر منفی بر دانشجویان و وارد ساختن خلل در عملکرد تحصیلی و دانشگاهی آنانی می‌شود[۱۱].در همین راستا صاحب‌نظران دیگری بیان کرده‌اند استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی جز جدایی‌ناپذیری از زندگی بسیاری از دانشجویان شده است و بر روی کلیه جوانب زندگی دانشجویی، ازجمله میزان مطالعه و عملکرد تحصیلی آن‌ها، تأثیر مستقیم داشته است[۱۲]. هرچند که استفاده از این شبکه‌ها سبب تسهیل ارتباط با دوستان می‌شود[۱۳]، ولی به همان میزان با کاهش زمان مطالعه دانشجویان، سبب اختلال درروند تحصیل آن‌ها می‌گردد[۱۴]. اما شبکه‌های اجتماعی صرفاً اثرات منفی نداشته و می‌توان با به‌کارگیری آن‌ها در فرایند آموزشی و یا درمانی، از آن‌ها به‌طور بهینه در جهت اهداف آموزشی استفاده کرد[۱۵،۱۶] مطالعات اخیر نشان داده‌اند اگرچه رسانه‌های اجتماعی پتانسیلی برای ایجاد اثرات منفی بر روی دانشجویان دارند، بااین‌وجود این وب سایت‌ها می‌توانند به‌عنوان یک منبع مفید و مثبت برای دانشجویان در جنبه‌های مختلف خدمت رسانی کنند به شرطی که به طرز صحیحی مورداستفاده قرار بگیرند[۱۷].برای مثال تحقیق Jounse و همکاران در سال ۲۰۰۸ نشان داده است، دانشگاه‌هایی که از این فناوری استفاده می‌کنند می‌توانند به‌صورت مؤثر و مثبت به دانشجویانشان درزمینه تخصصی و کار خودشان انگیزه بدهند. افزایش انگیزه دانشجویان می‌تواند در موفقیت‌های آنان، نمرات و سایر جنبه‌های روان‌شناختی افراد مؤثر و مفید واقع شود[۱۸]. باوجود مخالفت برخی از اساتید دانشگاه‌ها با کاربست این فناوری، سایت‌های شبکه مجازی هنوز سریع‌ترین فناوری در حال رشد در بین دانشجوییان می‌باشند[۱۹]. در مقابل این دسته مخالف، اساتید دیگری وجود دارند که فیس بوک و سایر شبکه‌های اجتماعی مجازی را به‌عنوان فناوری کارآمد و تجاری و راهی برای ایجاد ارتباط با دانشجویان می‌دانند[۲۰].در رابطه با شبکه‌های اجتماعی و

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-01]

پیشرفت تحصیلی تحقیقاتی اندک انجام‌شده است که عبارت‌اند از: Stollak و همکاران در تحقیقی نشان داده‌اند که دانشجویانی که به‌طور مداوم از شبکه فیس بوک استفاده می‌کنند در هفته یک تا پنج ساعت مطالعه می‌کنند درحالی‌که دانشجویانی که عضو شبکه‌های مجازی نیستند ۱۱ تا ۱۵ ساعت در هفته به مطالعه می‌پردازند[۲۱] از طرف دیگر Kirschner و Karpinski گزارش دادند که استفاده‌کنندگان از فیس بوک، معدل کل کمتری داشته و ساعات کمتری را به مطالعه پرداخته‌اند[۲۲]. در مطالعه Kolek و Saunders که ارتباط بین استفاده از فیس بوک و عملکرد تحصیلی بررسی‌شده است، بین معدل کل دانشجویان استفاده‌کننده از فیس بوک و دانشجویانی که از آن استفاده نمی‌کردند تفاوتی وجود نداشته است[۲۳]در مطالعه‌ای که Javadi nia و همکارانشان با عنوان تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر عملکرد تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند انجام دادند به این نتیجه رسیدند که دانشجویان با معدل و عملکرد تحصیلی پایین‌تر نسبت به دانشجویان با عملکرد و معدل بالاتر، بیشتر ازفیس بوک استفاده می‌کنند[۲۴].

Fori در مطالعه‌ای با عنوان تأثیر سایت‌های شبکه‌های اجتماعی بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان مهندسی دانشگاه مایدوگوری، ایالت برنو، نیجریه به این نتیجه رسید که سایت شبکه‌های اجتماعی تأثیری بر عملکرد تحصیلی ندارد[۲۵]. اما در مطالعه Madaiah و همکاران که بر روی دانشجویان رشته پزشکی انجام دادند به نتیجه‌ای عکس رسیدند به این صورت که دانشجویان رشته پزشکی که از شبکه‌های اجتماعی مجازی استفاده می‌کردند عملکرد تحصیلی ضعیف‌تری به نسبت سایرین که استفاده نمی‌کردند داشتند[۲۶]همان‌طور که مشاهده شد مطالعات صورت گرفته در این زمینه به استفاده از شبکه اجتماعی فیس بوک تنها پرداخته‌شده است و استفاده از شبکه اجتماعی پرکاربرد امروزه مثل واتساپ و تلگرام موردمطالعه قرار نگرفته است. لذا با عنایت به مطلب فوق، مطالعه حاضر با هدف بررسی تأثیر اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان می‌باشد. که منظور از شبکه اجتماعی مجازی فیس بوک، واتساپ و تلگرام و اینستاگرام می‌باشد.

روش‌ها

تحقیق حاضر از نوع تحقیقات پیمایشی است. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانشجویان دختر مقطع کارشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایذه که در سال تحصیلی ۱۳۹۵-۱۳۹۴ تحصیل می‌کردند تشکیل داده است. که ۱۰۰ نفر به‌صورت تصادفی انتخاب گردیدند. در این مطالعه منظور از شبکه‌های اجتماعی مجازی تلگرام، وات ساپ و اینستاگرام می‌باشد. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه محقق ساخته استفاده‌شده است. سؤالات این آزمون بر اساس پرسشنامه اعتیاد به اینترنت یانگ ساخته‌شده است چراکه استفاده از این شبکه‌ها از کاربران اینترنت محسوب می‌شوند. این پرسشنامه داری ۲۰ سؤال است که هر سؤال در یک طیف لیکرت از ۱ تا ۵ نمره‌گذاری می‌شود. درنهایت نمرات کل فرد باهم جمع شده و بر طبق آن فرد در یک از این سه‌طبقه قرار می‌گیرد.ک اربر عادی شبکه‌های مجازی فردیست که نمره ۳۹تا ۲۰ کسب کند. و کاربر دارای اعتیاد به شبکه‌های مجازی خفیف که نمره ۶۹ تا ۴۹ کسب کند و کاربر دارای اعتیاد به شبکه‌های مجازی شدید که نمره ۱۰۰ تا ۷۰ کسب کند. به‌منظور تأیید روایی، پرسشنامه در اختیار ۵ نفر از اعضا هیات علمی قرار گرفت و روایی آن مورد تأیید قرار گرفت. و به‌منظور تعیین پایایی آن ابتدا در اختیار ۲۰ نفر از دانشجویان قرار گرفت و با استفاده از روش باز آزمایی، ضریب پایایی آن حدود ۹۴٪ محاسبه گردید.و برای سنجش پیشرفت تحصیلی از معدل تحصیلی‌ترم گذشته دانشجویان استفاده شد. به‌منظور تجزیه‌وتحلیل اطلاعات از طریق نرم‌افزار Spss v17 (Spss Inc., Chicago, Ill., USA). و با استفاده از آنالیز واریانس یک‌طرفه تحلیل شد و به‌منظور مقایسه سه گروه باهم از آزمون توکی استفاده شد.

یافته ها

میانگین سن دانشجویان ۲۲/۷۶ سال و جنسیت همه آن‌ها دختر بود. کوچک‌ترین دانشجو ۱۸ و بزرگ‌ترین آن‌ها ۲۸ سال بود. از بین دانشجویان انتخاب‌شده ۱۲ نفرترم اول،۱۳ نفرترم دوم،۱۰ نفرترم سوم،۱۱ نفرترم چهارم،۱۳ نفرترم پنجم،۱۶ نفرترم ششم، ۱۴ نفرترم هفتم و ۱۱ نفرترم هشتم بودند. ۲۵ نفر از دانشجویان شرکت‌کننده در پژوهش در مقطع کاردانی و ۶۴ نفر در مقطع کارشناسی و ۱۶ نفر در مقطع کارشناسی ارشد مشغول به تحصیل بودند.

فرضیه پژوهش

نمره پیشرفت تحصیلی دانشجویان دختری که از شبکه‌های اجتماعی استفاده نمی‌کنند و کمتر استفاده می‌کنند و بیشتر از یک ساعت استفاده می‌کنند به‌صورت معناداری متفاوت است.

در گام نخست داده‌های به‌دست‌آمده از طریق پرسشنامه‌ها کد گزاری شدند .سپس با استفاده از نرم‌افزارSpss v17 داده‌های به‌دست‌آمده را در سه‌طبقه کاربران عادی (افرادی که

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-01]

نمره بین ۳۹ تا ۲۰ گرفته‌اند) و کاربرانی که دارای اعتیاد خفیف به شبکه‌های اجتماعی مجازی (افرادی که نمره بین ۶۹ تا ۴۰ گرفته‌اند) و کاربران دارای اعتیاد شدید به شبکه‌های مجازی (افرادی که نمره بین ۷۰ تا ۱۰۰ گرفته‌اند) تقسیم شدند. همان‌طور که در جدول شماره ۱ ملاحظه می‌گردد

جدول شماره ۱: میانگین نمرات پیشرفت تحصیلی استفاده شده

گروه‌ها	میزان استفاده	تعداد آزمودنی‌ها	نمره پیشرفت تحصیلی	انحراف استاندار
۱	استفاده نمی‌کنند	۲۶	۱۵/۱۵	۱/۵۵
۲	کمتر از یک ساعت	۴۱	۱۵/۳۱	۲/۰۱
۳	بیشتر از یک ساعت	۳۳	۱۴/۸۱	۱/۷۲

میانگین نمره پیشرفت تحصیلی دانشجویانی که کاربر عادی شبکه‌های اجتماعی مجازی هستند ۱۵/۱۵ و کاربران دارای اعتیاد خفیف به شبکه مجازی ۱۵/۳۱ و کاربری داری اعتیاد شدید به شبکه‌های اجتماعی ۱۴/۸۴ گزارش‌شده است که نشان از تفاوت بین سه گروه دارد و در گام بعدی به معنادار بودن این تفاوت با استفاده از آنالیز واریانس یک‌طرفه پرداخته‌شده است که در جدول ۲ ملاحظه می‌گردد.

جدول شماره ۲: مقایسه میانگین پیشرفت تحصیلی در بین کاربران عادی و دارای اعتیاد خفیف و شدید به شبکه‌های مجازی

منابع تغییر	مجموعه مجذورات (SS)	درجات آزادی	میانگین مجذورات (MS)	F	Sig
بین گروه‌ها	۳۵/۲۲	۲	۱۷/۶۵	۵/۲۸	۰/۰۰۷
درون گروه‌ها	۳۲۳/۷۴	۹۷	۳/۳۳		
جمع	۳۵۹/۰۴	۹۹			

و بعدازآن از طریق آزمون توکی تفاوت گروه‌ها دو مشخص گردید که نتیجه در جدول ۳ مشخص‌شده است. و بعدازآن از طریق آزمون توکی تفاوت گروه‌ها دو مشخص گردید که نتیجه در جدول۳ مشخص‌شده است. نظر به اینکه F مشاهده‌شده ۵/۲۸ در سطح اطمینان ۰/۰۱ و با درجات آزادی ۲ و ۵۷ است لذا فرض صفر رد می‌شود و فرضیه تحقیق مبنی بر تفاوت بین نمره پیشرفت تحصیلی بین دانشجویانی که از شبکه‌های اجتماعی استفاده نمی‌کنند و کمتر از یک ساعت و بیشتر از یک ساعت در روز استفاده می‌کنند مورد تأیید قرار می‌گیرد.و به‌منظور بررسی بیشتر بین گروه‌ها از آزمون تعقیبی توکی استفاده شد که نتایج آن بدین شرح می‌باشد.

جدول شماره ۳: نتایج آزمون تعقیبی برای نشان دادن اختلاف بین گروه‌ها

گروه	میزان استفاده	تفاوت میانگین‌ها	انحراف استاندارد	سطح معناداری
۱ و ۲	کاربران عادی کاربران داری اعتیاد خفیف	-۰/۱۵	۰/۴۵	۰/۹۳
۱ و ۳	کاربران عادی کاربران داری اعتیاد شدید	۱/۵۱	۰/۴۷	۰/۰۴
۲ و ۳	کاربران داری اعتیاد خفیف کاربران داری اعتیاد شدید	۳	۰/۴۲	۰/۰۰۷

با توجه به داده‌های جدول شماره ۳ تفاوت میانگین مشاهده‌شده-(۰/۱۵) با سطح معناداری ۰/۹۳ از ۰/۰۵ بزرگ‌تر است بنابراین بین نمره پیشرفت تحصیلی دانشجویان دختری که کاربر عادی شبکه‌های اجتماعی مجازی می‌باشند با دانشجویان دختری که دارای اعتیاد خفیف به شبکه‌های اجتماعی می‌باشند تفاوت معناداری وجود ندارد.و تفاوت میانگین مشاهده‌شده (۱/۵۱) با سطح معناداری ۰/۰۴ از ۰/۰۵کوچک‌تر است. بنابراین پیشرفت تحصیلی دانشجویانی که کاربر عادی هستند با دانشجویانی که دارای اعتیاد شدید به شبکه‌های مجازی هستند به‌صورت معناداری متفاوت است.و همچنین تفاوت میانگین مشاهده‌شده (۱/۳۱) با سطح معناداری ۰/۰۰۷ ز ۰/۰۵ کوچک‌تر است بنابراین پیشرفت تحصیلی دانشجویانی دارای اعتیاد خفیف به شبکه‌های اجتماعی مجازی می‌باشند با دانشجویانی دارای اعتیاد شدید به شبکه‌های اجتماعی مجازی هستند به‌صورت معناداری متفاوت است

بحث و نتیجه‌گیری

در مطالعه حاضر تأثیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان دختر دانشگاه آزاد ایذه بررسی شد. با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته کاربران به سه گروه کاربران عادی و دارای اعتیاد به اینترنت خفیف و شدید تقسیم شدند. نتایج تحقیق نشان داد بین نمره پیشرفت تحصیلی دانشجویان سه گروه تفاوت معنی‌دار وجود دارد. و با استفاده از

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-01]

آزمون‌های تعقیبی تفاوت بین گروه کاربران عادی و دارای اعتیاد شدید و کاربران دارای اعتیاد خفیف گزارش شد.

نتیجه مطالعه با مطالعات Madaiah و همکاران که عملکرد تحصیلی وضعیت کاربران شبکه‌های اجتماعی را نشان داد و Samahaو همکاران نشان دادند که اعتیاد به اینترنت تاثیر سویی بر دانشجویان دارد[۲۷] همچنین Stollak و همکاران که بیان می‌کنند دانشجویان عضو شبکه‌های مجازی ساعات کمتری مطالعه می‌کنند و Kirschner & Karpinski که اظهار داشتند دانشجویانی که از شبکه‌های مجازی استفاده می‌کنند ساعات کمتری را به مطالعه اختصاص می‌دهند و عملکرد تحصیلی پایین‌تری دارند و با مطالعه Javadinia و همکاران که نشان دادند دانشجویانی که عملکرد تحصیلی پایین‌تری دارند بیشتر از فیس بوک استفاده می‌کنند، همسو می‌باشد.

با توجه به نتیجه به‌دست‌آمده می‌توان گفت ورود فنّاوری‌های جدید به زندگی علی‌رغم امکاناتی که برای انسان‌ها داشته است همواره با آسیب‌هایی همراه بوده است. شبکه‌های اجتماعی شکل جدیدی از ارتباطات را ایجاد کرده است و مزایایی زیادی ازجمله انتشار سریع اخبار و ارتباط مستمر با دوستان و بیان آزادانه عقاید و ... را به همراه داشته است. دانشجویان به‌واسطه داشتن سواد رسانه‌ای از بیشترن استفاده‌کنندگان شبکه‌های اجتماعی هستند و استفاده از این شبکه‌ها به‌عنوان یکی از عادت‌های روزانه قرارگرفته است و باعث ایجاد تغییرات اساسی در زندگی دانشجویان شده است و علی‌رغم تمام مزایایی که دارد درصورتی‌که به‌درستی مورداستفاده قرار نگیرند مخاطراتی به همراه دارد.

ازآنجایی‌که برقراری ارتباط اصلی‌ترین دلیل کاربران شبکه‌های اجتماعی می‌باشد در مدت محدود و به‌آسانی می‌توانند با تعداد زیادی ارتباط برقرار کنند و این امر می‌تواند منجر به استفاده مفرط از این شبکه‌ها شود. سپری کردن زمان بیش‌ازحد در این شبکه‌ها باعث کاهش مطالعه دانشجویان می‌شود و همچنین ازآنجایی‌که اغلب دانشجویان تا ساعت‌های طولانی از شب را در این شبکه‌ها می‌گذرانند نمی‌توانند در کلاس‌های درس با تمرکز کافی حضور پیدا کنند که این عوامل می‌تواند منجر به کاهش پیشرفت تحصیلی می‌شود درنتیجه سپری کردن زمان بیش‌ازحد برای استفاده از شبکه‌های مجازی باعث تأثیر منفی بر دانشجویان و وارد ساختن خلل در عملکرد تحصیلی و دانشگاهی آنانی می‌شود و همچنین علاوه بر مسئله زمان که تأثیر مستقیم بر کاهش پیشرفت تحصیلی دارد اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر جنبه‌های دیگری از دانشجویان تأثیرگذار است که می‌تواند باعث کاهش پیشرفت تحصیلی شود همان‌طور که در مطالعه گنجی نشان داده شد اعتیاد به اینترنت بر کاهش اشتیاق تحصیلی تأثیرگذار هست [۲۸].

اما به‌کارگیری از شبکه‌های اجتماعی مجازی می‌تواند فرصتی برای بهبود فرایند تدریس و یادگیری باشد همان‌طور که در مطالعه Metshali و همکاران از گفتگوی آنلاین به‌عنوان یک استراتژی در آموزش استفاده شد و دانشجویان می‌توانستند با یکدیگر گفتگو کنند نتیجه تحقیق گویای تفاوت یادگیری آن‌ها با دیگرانی بود که این امکان برایشان وجود نداشت [۲۹].

تقدیر و تشکر

از همکاری صمیمانه دانشگاه آزاد اسلامی واحد ایذه تشکر و قدردانی می‌کنم.

تأییدیه اخلاقی

ملاحظات اخلاقی در پژوهش با جلب رضایت آگاهانه شرکت‌کنندگان و همچنین به افراد شرکت در مورد محرمانه بودن نتایج اطمینان داده‌شده است.

تعارض منافع

هیچ گونه تعارض منافعی در این مطالعه وجود ندارد.

منابع مالی

با بودجه شخصی نویسنده این مقاله انجام شده است.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-01]

References

1. Dong T, Cheng N. Wu, Y. J. A study of the social networking website service in digital content industries: The Face book case in Taiwan. Comput Hum Behv. 2014; (30):708-714.
2. Falahi A, Atif K, Elnaffar Y. International conference on green computing and communications. Proceedings of the IEEE/ACM International Conference on Cyber, Physical and Social Computing (CPSCom 2010); 2010 Oct30-Nov 1;
3. Lee, J, Lee H. "The Computer- Mediated Communication Network: Exploring the Linkage between the Online Community and Social Capital", New Media and So.2010; (5): 12
4. McKnight D H, Chervany N L. Reflections on an initial trust-building model. Handbook of trust research.2006:29-51.
5. Zokaee M, Katibi F. Relationship of Presence in cyberspace and modern identity, research in young Iranian Hangzhou, China; 2010. [In Persian].
6. Mohseni M. Sociology of information society. Tehran, Iran: Didar Publication; 2002: 31-2. [In Persian].
7. Eltantawi, N. & Wiest, J. B. Social Media in the Egyptian Revolution: Reconsidering ResourceMobilization Theory, International Journal of Communication. 2011; (5): 1207–1224.
8. Harri oinas k, Lyytinen K, Yoo Y. social networks and information systems: ongoing and future research streams. Journal of AIS. 2010; 61(11):8-11.
9. Kirschner PA, Karpinski A C. Face book and academic performance. Comput Hum Behav.2010;26(6):37-45.
10. Lewis K, Kaufman J, Gonzalez M, Wimmer A, Chrisis N. Social Networks Tastes, Ties, and Time. Soc Network. 2008;30(4):330- 42.
11. Seder P, Oishi S. Ethnic/racial Homogeneity in College Students' Facebook Friendship Networks and Subjective Well-being. J Res Pers. 2009;43(3):438
12. Mashini j, Factors affecting academic achievement, Journal of Education,1996:8
13. Kirschner PA, Karpinski A C. Facebook and academic performance. Comput Hum Behav. 2010;26(6):37-45.
14. Thompson LA, Dawson K, Ferdig R, Black EW, Boyer J, Coutts J, et al. The Intersection of Online Social Networking with Medical Professionalism. J Gen Intern Med. 2008;23(7): 954-7.
15. Pempek T, Yermolayeva Y, Calvert S. College students social networking experiences on Facebook. J Appl Dev Psychol. 2009;30(3):227–238
16. O'Brien SJ. Facebook and other Internet use and the academic performance of college students:Temple University. 2011.
17. Yedidia MJ, Gillespie C, Kachur E., Schwartz MD, Ockene J, Chepaitis AE. Effect of 40Communications Training on Medical Student Performance. JAMA. 2003;290(9):1157-65.
18. Teclehaimanot B, Hickman T. Student-Teacher Interaction on Facebook: What Students Find Appropriate. Tech Trends. 2011;55(3):19-30
19. Hanson T, Drumheller K, Mallard J, McKee C, Schlegel P. Cell phones, text messaging, and Facebook: Competing time demands of today's college students. College Teaching. 2011; 59(1):23-30.
20. Imhof M, Vollmeyer R, Beierlein C. Computer use and the gender gap: The issue of access, use,motivation, and performance. Comput Hum Behav. 2007;23(6):2823-37.
21. Junco R, Cole-Avent G. An introductionto technologies commonly used by college students. New Dir Student Serv. 2008; 124(24):3-17.
22. Roblyer MD, Webb M, Herman J, Witty JV. Findings on Facebook in higher education: Acomparison of college faculty and student uses and perceptions of social networking sites. Internet High Educ. 2010;13(3):134-40
23. Stollak M, Vandenberg A, Burklund A, Weiss S. Editor getting social: The impact of social networking usage on grades among college students. Proceeding of the ASBBS Annual Conference; 2011 February 11; Las vegas. 2011; 18(1):859-65.
24. Kirschner PA, Karpinski AC. Face book and academic performance Comput Hum Behav. 2010;26(6):1237-45.
25. Kolek EA, Saunders D. Online disclosure: An empirical examination of undergraduate Facebook profiles. NASPA Journal, 2008;45(1): 1-25.
26. Javadinia S A, Erfanian M, Abedini MR, Bijari B, The effects of social on Academic Achievement of Students, a Study in Birjand University of Medical Sciences. Iranian Journal of Medical Education.2012; 12(8): 606
27. Fori E, the effects of social networking sites on the academic performance of the engineering student in the university of Maiduguri,borno state,Nigeria. IJCSI International Journal of Computer Science Issues, 2016; 13(1)
28. Madaiah M, Seshaiyenger C, Suresh P, Munipapanna S, Sonnappa S. Study to assess the effects of social networking sttes on medical college students. Int J Med Publ Health. 2016.3(5). 1204-1208

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-01]

29. Samaha M, Hawi N.Relationships among smart phone addiction,stress,academic performance, and satisfaction with life. Comput Hum Behav.2016;57:321-325

30. Ghanji B, Tavakoli S,Baniasadi Shahrebabak F,Asadi S. Surveying the relationship between internet addiction and Academic Engagement of students. Educ Strategy Med Sci. 2016; 9(2): 150-155

31. Metshali M A.Maistry S M, Govender D W. Online chats: A strategy to enhance learning in large classesS Afr J Educ. 2015; 35(4): 1-9

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-01]